

Avgift för hundar

Av assessorn Per Anclow

Det finns en speciell skatt utan nämnvärd ekonomisk betydelse såväl för de som äger uppbära skatten – kommunerna – som för de skattskyldiga. Likväl är det fråga om en skatt som tilldrar sig stort allmänt intresse och inte sällan har de kommunala debatterna kring skatten varit mycket livliga. Denna speciella skatt är hundskatten. Ett kommunalråd i en större svensk stad har påpekat att det är vida lättare att höja den allmänna kommunalskatten med en krona än hundskatten med tio kronor.

För närvarande skall den som stadigvarande innehar hund betala en årlig hundskatt till kommunen. Skatten bestäms av varje kommun till ett för varje hund lika belopp, som skall ligga inom en i hundskatteförordningen angiven ram mellan tio och etthundra kronor. Vissa hundar är dock skattefria, bl. a. sådana som ej fyllt tre månader. Över hundarna för varje kommun ett särskilt hundskatteregister. Varje kommun bestämmer själv hur de influtna skattededlen skall användas. På många håll förekommer dock en betydande kommunal bidragsgivning till hundändamål, inte minst till den slutna djursjukvården som inte är någon statlig angelägenhet.

De gällande bestämmelserna finns i en förordning från år 1923. Förordningen är i allt väsentligt oförändrad sedan dess tillkomst. Under årens lopp har åtskilliga ändringsyrkanden framförts. I riksdagen har man motionsvägen yrkat ändringar beträffande kretsen av skattefria hundar, att kommunerna skulle få rätt att differentiera hundskatten på olika sätt, t. ex. lägre skatt i glesbygd delen av kommunen än i tätortsdelen eller skattelättnader för mindre bemedlade hundinnehavare. Önskemål har också framförts om särskilda regler för hundskattededlens användning. Från olika håll har man även påtalat tekniska brister i systemet, kanske inte minst beträffande möjligheterna för kommunerna att kontrollera om hundinnehav verkligen anmäls så att skatt också kan tas ut. På begäran av 1969 års riksdag tillsattes en särskild hundskatteutredning¹, som nyligen redovisat sitt arbete i betänkandet "Hundavgift" (SOU 1972:89). Betänkandet är nu ute på remiss.

Hundskatteutredningen har mot bakgrund av bl. a. statistiska undersökningar, rundskrivelser till rikets kommuner, studiebesök vid olika myndigheter och kontakter med intresseorganisationer, föreslagit delvis ganska genomgripande ändringar på området. Beskattningen av hundar erbjuder inom sitt begränsade område åtskilligt av intresse. Självfallet motiverar ämnets natur inte alltför genomgripande åtgärder. Utredningen har dock strävat efter att finna ett mer tidsenligt system för registrering och beskattning av hundar, som både är enkelt och lätt att tillämpa och som samtidigt möjliggör en tillfredsställande kontroll över hundbeståndet.

¹ Utredningen har bestått av ledamöterna, kanslirådet Hans Henrik Abelin, ordförande, och direktören Harry Lindström. Utredningen har biträttats av experterna, assessorn Per Anclow, generalsekreteraren Tage Pehrsson och byråassistenten Ivar Stahl.

Upplyningsvis kan nämnas att antalet hundar i landet ökat från ca 300 000 år 1955 till ca 410 000 år 1971. Siffrorna avser hundar för vilka skatt erlagts. Härutöver finns ett antal "skattesolkare". Den genomsnittliga skatten i riket har stigit från 26 kr år 1955 till 50 kr år 1971 och torde ha stigit ytterligare för år 1972. För år 1971 inflöt i hundskattemedel totalt ca 20 milj. kr.

En första fråga av grundläggande betydelse har givetvis varit om en fortsatt registrering av hundar är behövlig. Skulle nämligen registreringen vara onödig försvagas genast motiven för någon särskild skatt eller avgift. Utredningen har dock funnit att de skäl som ursprungligen anfördes för en obligatorisk registrering alltjämt äger bärkraft, låt vara att de tidigare skälen fått en något ändrad betydelse. Från början framhölls bl. a. behovet av ordning och reda i hundbeståndet, önskemålen om att snabbt kunna identifiera hund, som vållat skada, eller hundinnehavare, vidare pekades på möjligheterna att bekämpa vissa djursjukdomar. Ytterligare skäl har tillkommit och som exempel kan nämnas behovet av att kunna överblicka hundbeståndet och dess utveckling i samband med bebyggelseplanering, ökat behov att tillgodose beredskapsändamål och forskningssynpunkter. För den enskilde är alltjämt behovet av identifiering motiverat då hund vållat skada osv. Företrädare för berörda myndigheter och organisationer har också enstämmigt uttalat sig för en fortsatt registrering. Utredningens förslag bygger som sagt på en fortsatt registrering av hundbeståndet.

En registrering kostar pengar och det måste då anses fullt riktigt att de som innehar hund skall svara för registreringskostnader och vad därmed sammanhänger. Registreringen bör alltjämt handhas av kommunerna. Utredningen avvisar tanken på centralt register för riket eller någon form av länsanknytning i denna del. För detta talar en lång rad praktiska skäl. Det kan här räcka att nämna att, oavsett hur registreringen utformas, det blir kommunerna som får svara för de direkta kostnader som vållas genom enskilda hundinnehav, exempelvis för renhållning.

Den andra frågan har sedan varit hur hundbeskattningen lämpligen bör utformas för framtiden. Den nuvarande friheten för kommunerna att själva bestämma skattens storlek är försedd med den väsentliga begränsningen att i hundskatteförordningen anges att skattesatsen skall bestämmas till ett belopp mellan tio och ett-hundra kronor. Denna fria bestämmanderätt för kommunerna var ganska självklar vid tiden för hundskatteförordningens tillkomst, då det fanns flera tusen kommuner i landet — med sinsemellan betydande olikheter i fråga om bebyggelse och befolkning. För framtiden kommer vi dock att ha betydligt färre kommuner; år 1974 ca 270. Dessa nya kommuner kommer alla att innehålla en eller flera centralorter. Behovet av en differentiering blir då i motsvarande mån mindre. Till bilden hör även den koncentration av hundskattesatserna som skett under årens lopp och som kan förmodas bli än mer markant efter 1974 års kommunindelningsreform. Sett ur den enskildes synpunkt har inte heller hundskatten sådan betydelse att en detaljbestämning är motiverad. Nuvarande högst tillåtna hundskatt kan jämföras med årskostnaderna för mat till en hund, kostnader vilka knappast understiger tusenlappen. Principiellt kan man också hävda att rättigheten att inneha hund bör kosta lika mycket

i hela landet. Från kommunalt håll har likaså framförts önskemål om en enhetlig avgift.

Utredningen har också funnit att ett för hela riket gällande enhetligt belopp är lämpligast. Detta belopp bör knappast ses som en skatt i gängse mening utan mer som en sorts registreringsavgift. Denna föreslås kallas *hundavgift*.

När det sedan gäller den föreslagna hundavgiftens storlek har utredningen, mot bakgrund av främst utfrågningar bland landets kommuner, sökt beräkna kommunernas kostnader för hundarna. Hundavgiften måste nämligen sättas så högt att kommunerna får täckning, inte bara för registrering och vad därmed hänger samman såsom uppbörd m m utan även för andra direkta kostnader. Som exempel kan nämnas utgifter för renhållning. Dessa kostnader kan knappast mätas mer exakt, utan en allmän uppskattning har fått göras. Vidare förekommer på många håll en betydande kommunal bidragsgivning, främst till den slutna djursjukvården. Det är högst angeläget att denna bidragsgivning fortsätter och utvecklas vidare. Vidare har utredningen beaktat de hundskattesatser som redan tillämpas. Den nya hundavgiften föreslås bli 75 kr per år och hund. Förslaget innebär en skärpning för en del hundinnehavare. En mycket betydande del av dessa återfinns dock i ännu ej färdigbildade kommunblock och där en höjning ändock skulle vara att vänta år 1974. I vissa fall innebär förslaget en lättnad för hundinnehavarna — det rör sig här om hundinnehavare i kommuner där skatteuttaget klart överstiger vad hundinnehavet kostar kommunerna.

Den föreslagna enhetliga avgiften öppnar också vägar till tekniska förenklingar. Utredningen har avvisat sådana idéer som differentierad avgift inom själva kommunerna. En sådan differentiering skulle inte bara strida mot rimliga krav på enkelhet utan även dra med sig åtskilliga diskutabla avvägningsproblem. En differentierad hundavgift baserad på var i kommunen en hund innehas skulle dessutom te sig motsägelsefull redan vid en jämförelse med den allmänna kommunalskatten, som ju utgår med lika belopp för alla inom kommunen oavsett i vad mån de kan utnyttja den kommunala service, som bekostas genom den allmänna kommunalskatten.

Inga mer väsentliga ändringar föreslås när det gäller kretsen av skattefria hundar. För närvarande är vissa särskilt angivna grupper av hundar skattefria. Det rör sig här om klart avgränsade grupper, bl. a. militär-, polis- och tullhundar samt ledarhundar. En ändring föreslås dock. För närvarande inträder skatteplikt när hund uppnår en ålder av tre månader. Denna tid anses på många håll som alltför kort, inte minst med tanke på dödligheten bland valpar. Utredningen föreslår också att gränsen höjs till sex månader. I detta sammanhang bör påpekas att utredningen inte föreslagit några särskilda skattelättnader för de som yrkesmässigt uppföder eller driver handel med hundar. En sådan "kennelskatt" finns visserligen på sina håll i andra länder, men är dessvärre förenad med åtskilliga praktiska problem. För det första är det svårt att finna en rättvisande och samtidigt enkel och lättillämpad definition av begreppet kennel. Vidare är det principiellt tveksamt om särskilda lättnader här är påkallade, eftersom det finns andra former av hundinnehav där motsvarande krav på skattelättnader skulle kunna begäras. Utredningen har således avvisat denna

modell, men samtidigt framhållit att den föreslagna höjningen av åldersgränsen till sex månader innebär en lättnad även för kennlarna.

Utredningens förslag innehåller åtskilliga nyheter beträffande kontrollen av hundbeståndet. Själva hundavgiften har inte sådan ekonomisk betydelse vare sig för kommunerna eller för de enskilda att mer omfattande kontrollanordningar är tänkbara. Utredningen har funnit att en tillfredsställande kontroll bör kunna genomföras med hjälp av en utvidgad anmälningsskyldighet beträffande hundinnehav. Den årliga anmälningsskyldigheten föreslås avskaffad och ersatt med en skyldighet att anmäla i första hand ändringar i själva hundinnehavet. Såväl den som överlåter en hund som den som förvärvar en hund skall enligt förslaget vara skyldig att anmäla detta till vederbörande kommunala hundregister. Särskilda regler föreslås också för att i görlig mån komma till rätta med den illegala handeln med hundar för försöksändamål. Även om den föreslagna anmälningsskyldigheten vid första påseendet kan förefalla något omfattande, bör beaktas att lämpligt utformade blanketter m. m. kommer att underlätta anmälningsskyldighetens praktiska fullgörande.

I övrigt har reglerna rörande förfarandet – bl. a. uppbörden – tekniskt förenklats och förbättrats. Det må vidare påpekas att de framlagda tekniska förslagen är att se som en minimistandard. Det står självfallet kommunerna fritt att exempelvis kontrollera hundinnehav på andra sätt än de som föreslagits av utredningen.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1974.